

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Concio Secunda. Textus: De qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.
Matth. 1. Thema: Maria Suavissimum reddidit Christum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

INFESTO NATIVITATIS
B. V. MARIÆ.

CONCIO SECUNDA.

De quâ natus est JESUS, qui vocatur Christus. Textus.
Matth. cap. 1.

Per Virginem Mariam venit, quòd Dei Fi- *Thema.*
 lius erga homines sit suavissimus.

 Onoceros, è Solini, Æliani, & S. Isidori testimonio, *Exordium.*
 cum sit animal ferocissimum, nullo humano labore
 aut industriâ capi potest, proindè hâc arte venato-
 res eum deludunt: Virginem ei vicinam statuunt,
 vestibus & odoramentis mirè ornatam, hanc conspicatus mono-
 ceros oculis ita capitur, ut depositâ feritate, velut agnus man-
 suetus ad Virginis sinum properet, ibique ludens, ac benevolus
 sese Virgini pro libitu tractandum exhibeat; Academicus epigra-
 phen subscribit: *Virgineo mansuescit in sinu.* Ferox monoceros
 Deus in prisca lege intitatur: *Cujus fortitudo similis rhinocero-*
tis. Num. 24. Ferociam testatur Noëticum diluvium, quo hau-
 stus est orbis. Sodomæum incendium, quo exusta Pentanopolis,
 Ægyptus, primogenitorum funeribus referta, Pharaonis ingens
 exercitus, mari sepultus; funesta Sennacheribi castra, ducentis
 penè millibus unâ nocte deletis. Hem! quàm terribilis fuit hic *Patres.*
 monoceros, quàm immensas strages ferociens edidit! Jam in sinu
 Mariæ Virginis hic monoceros mansuetissimus decumbit, & dor-
 mit. Cantic. 4. *Dilectus quasi filius unicornium.* Desuper S.
 Thomas à Villanova Conc. 4. in Natali Domini: *Quid Filio DEI*
similium, quàm filius unicornium? captus est & ipse amore Virgi-
nis,

(F f) 2

nis, & majestatis oblitus, carnis vinculis irretitur. Confor-
miter Rupertus apud Cornelium à Lap. in Num. 23. Fortis-
simus Spirituum Deus, velut unicornis, id est, potentia singularis,
Deus incomprehensibilis, & invicta virtutis, virginei tractus
odore uteri, illique inclusus est, ut ex eo tantum comprehendi
potuit, & occidi. Sol Justitia Christus Deus noster in veteri Te-
stamento erat ut Leo rugiens, Deus ultionum, peccatores terrivi-
liter puniens, ut patet exemplis in sacris literis, sed ferventissi-
mo amoris calore, in uterum Virginis intrans, factus est totus be-
nignus, suavis, & humanus. S. Antoninus 4. part. titulo 17.
& 21. §. 4. & iterum Serm. 2. de coronat. Mariæ: Omnes indul-
gentias factas in veteri Testamento, non ambigo Deum fecisse, nisi
solum propter benedicta Virginis reverentiam, & amorem, qui-
buis eam Deus perhonorandam in cunctis suis operibus, ab eter-
no præordinavit; fasciculus myrrha fuit DEUS in veteri lege,
quia terribilis, sed inter Mariæ ubera factus est suavis & mitis.
Inquit Richardus à S. Laurentio lib. 4. de laudibus B. V. Coroni-
dem imponit S. Bonaventura in spec. cap. 13. Christus per man-
suētissimam matrem mansuescit, & placatur, ne se de peccatore
per mortem æternam ulciscatur. Undè S. Ephrem, Serm. 27.
Mariam propitiatorium totius mundi intitulat, ut quæ DEUM
toti mundo propitium reddidit, & placatum, suavem, mitem, &
misericordem. Imploratâ S. Spiritûs gratiâ Conceptibus verita-
tem eruemus.

CONCEPTUS I.

Confirmatio. Certum est infantes ex utero matris fortem inclinationem
 quandam ad matris mores adferre; eruditè Cassiodorus Variar.
 23. Iterum causa semper in semine sunt, fructus editus prædit
 auctores; ut radicis ingenium, edito agnosci solet fructu, & la-
 tex saporem servat scaturiginis, ut horrida spina infamat quali-
 tatem telluris, sic filii & parentum degeneres mores, aut lauden-
 das

das sapiunt virtutes. Relucent parentum mores in filiis, & uti solis egressus, solaris horologii, indicat umbra, ita parentum virtutes & vitia proles indicat. Perorat Naxera Comment. in Judic. cap. 17. §. 7. Lex dicit: Filii matrificant; & Guericus Abbas habet: Non degenerat à matre filius. Thomas à Villan. docet Serm. 3. de Nativ. B. V. Filii imitantur parentes, & parentes transfundunt in filios passiones animorum, mores, ingenia, & virtutes. Maria nunc Mater Christi fuit misericordissima, benignissima; audiamus Patres: *Quis misericordie tue, o benedicta! longitudinem, & latitudinem, sublimitatem, & profundum queat investigare, nam longitudo ejus usque in diem novissimum invocantibus eam subvenit universis, latitudo ejus replet orbem terrarum, ut tuâ quoque misericordiâ plena sit omnis terra, sic & sublimitas ejus civitatis superna invenit restaurationem, & profundum ejus, sedentibus in tenebris, & in umbrâ mortis obtinet redemptionem. Per te enim cælum repletum, infernus evacuatus est, instaurata ruina cælestis Jerusalem, expectantibus miseris vita perdita data est; sic potentissima, & piissima charitas, & affectu compatiendi, & subveniendi abundas effectu, est locuples in utroque. scribit S. Bernardus Serm. 4. de assumpt. B. V. Adeo pietate replentur ubera tua, ut alicujus notitia miserie tacta, lac fundant misericordia, nec possis miserias scire, & non subvenire.* inquit Richardus à S. Victore cap. 23. in Cantica. A tam misericorde, piissimâ, & benignissimâ in omnes matre Maria, utpote Filius, Christus JESUS, misericordiam, pietatem, & benignitatem in mortales imbibit, ut de eo verba Jobi vera sint cap. 31. *Ab infantia crevis mecum miseratio, & de ventre matris meae egressa est mecum.* Optimè ad propositum nostrum S. Bernardus Serm. 1. de nuptiis in Cana Galil. *Quid de fonte pietatis procederet, nisi pietas, quid mirum, si pietatem exhibent viscera pietatis? nonne qui pomum in manu tenuerit, dimidiâ die, reliqua diei parte pomi servabit odorem, quantum igitur viscera illa virtus pietatis effecit, in quibus no-*

ven mensibus requievit. Hinc motus Petrus Cellensis lib. de panibus; misericordiam & pietatem Christi erga genus humanum vocat: *collactaneam misericordiam*, ideo collactaneam: nimirum sicut infantes cum lacte, lactatricum suarum mores imbibunt, ita Christus cum lacte misericordissimo matris, misericordiam, amorem, compassionem, pietatem, & mansuetudinem erga genus humanum imberit, ac suxerit. Pluribus hoc ipsum ulterius patet naturæ arcanis.

CONCEPTUS II.

Divus Antoninus parte 4. tit. 15. cap. 21. docet; solem in sidere cœlesti, in leone, esse calidissimum, tam hominibus, quam bestiis noxium. In signo Virginis ab intenso calore remittit, fit temperatus, suavis, ac mitis. Plutarchus & Plinius docent, salis maris aquam hoc remedio dulcem reddi; in ceram virginiam infundatur, ex hac omnem falsedinem deperdet, dulcis & suavis effluet. Gemma sub solis ardore dura, inclusa in concham, fit mollis & lenis. Deus in veteri lege; ignis consumens, ira, & furore succensus leo, descendens in Virginem Mariam, verbum caro factum, ecce Deus est totus pacificus, *Deus totius consolationis.* 2. ad Corinth. c. 13. *Deus pacis, & dilectionis*, & ad Ephel. 2. *Deus, qui dives est in misericordia.* Salsa, & marina hæc aqua, è cera virginei corpusculi egressa, dulcis nunc fuit perenniter; *fontis aqua salientis in vitam æternam.* Joan. 4. Et Isaiæ 12. *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.* Gemma hæc durissima, in concha virginei uteri, ecce quàm mollis & mitis: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Matth. 11. Quod ulterius indicat B. V. Maria in Canticis Salomonis.

CONCEPTUS III.

Canticorum cap. 1. Sponsa S. Spiritus B. V. Maria Deum, fasciculum myrrhæ, & bothrum cypri intitulat: *Fasciculum myrrhæ*

myrrha dilectus meus mihi &c. botrus cypri dilectus meus mihi:
 Myrrha & botrus cypri contraria sibi sunt; myrrha est amara, &
 averfa, botrus cypri dulcis est, & fapidus. Deus myrrhae allu-
 milatus, Numen iratum denotat; dulci botro comparatus,
 Deum mitem, suavem, amorosum designat, quomodo ex myr-
 rha amarâ, ex irato factus est botrus dulcis, charus, dilectus
 Sponsus? patet Canticorum I. *Dilectus meus, inter ubera mea.*
 In Maria, ex Maria, mutatus est in alium, ex amaro in dulcem,
 ex aspero in mitem, & suavem. Audiatur Richardus à S. Lau-
 rentio lib. 4. de laud. B. V. *Fasciculus myrrha fuit Deus in veteri*
lege, sed inter ubera Maria factus est dilectus, ac suavis & mi-
tis: sicut enim sanguis in se horribilis, in uberibus efficitur lac,
quod dulce est, & delectabile ad bibendum, sic filius, qui in
lege veteri erat terribilis, inter ubera Maria factus est
mitis.

CONCEPTUS IV.

Invitat gratiosissima Virgo Maria omnes homines verbis
 Prov. cap. 9. *Venite, comedite panem meum, & bibite vinum,*
quod miscui vobis. Quis hic panis, quodnam hoc est vinum
 mixtum? Glossa inquit: per panem & vinum, *unam Christi per-*
sonam, junctam divinitatem, & humanitatem intelligi. Opti-
 mus sensus; ast cur Christum verbum divinum, DEI Patris Fi-
 lium, Deum verum, de Deo vero, Maria panem *suum* nominat,
 cur vinum non simplex, sed *mixtum* dicit? Respondeo quællio-
 ni: Dei Filium incarnatum panem *suum* intitulat; ut sicut pa-
 nis nutrimentum suave est omni homini, ita humana natura,
 quam de carne ac sanguine Virginis Christus accepit, divi-
 nam naturam aliàs rigorosam, & gravem, totaliter suavem,
 erga omnem hominem mitem effecit; divinam naturam, quæ
 ut vinum nimium generosum, non omni quadrabat, non o-
 mni suave veniebat, adeò natura humana, de carne, & san-
 guine Virginis assumpta, temperavit, ut Christus DEUS, jam
 omni

omni sit suavis, acceptus, conducens. Sic concludit S. Augustinus Serm. de assumpt. *Domina nostra fac per misericordiam, quam peperisti. Peperit autem Deum hominem, & hunc misericordem: de qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.*

CONCEPTUS V.

David aquam concupivit de cisterna juxta portam Bethlemiticam. 2. Regum cap. 24. *O si quis mihi daret potum aque de cisternâ, quæ est in Bethlehem juxta portam; irruerunt ergo tres fortes castra Philistinorum, & hauserunt aquam de cisternâ Bethlehem, quæ erat juxta portam, & attulerunt ad David, at ille noluit bibere, sed libabat eam Domino.* Cur aquam, quam adeo concupivit, non bibit, sed effudit? an fors mysterium per hanc aquam cisternæ significatam concupiscit David? Sic assentitur Glossa: *Aquam non sitiebat, sed nasciturum in Bethlehem de Virgine Christum prævidebat, cujus lavacrum, & sanguinem sitiebat;* ergo per illam aquam cisternæ in Bethlehem David Christum intelligit: quæstio nunc oritur, cur Christum David per aquam cisternæ, & cur non per aquam fontis, vel per aquam rivi, aut fluvii exprimit, ac indicat? Experimentiâ teste constat, fontium aquas non semper limpidas, sed turbidas quandoque scaturire, fontanæ, non omnes sanæ sunt, bonæ, ac salubres; rivi inconstantes sunt, & variabiles, nunc aquas propinant, levi intervallo exsiccati, aridi, viatori refrigerium, ac haustum denegant; fluvii communitè violenti, ac rapidi sunt, gravia damna, ac noxas afferentes, & causantes; econtra aquæ in cisterna clausæ, semper limpidae, bonæ, ac salubres sunt; aquæ in cisterna non variantur, non tepescunt, sed ad gustum, frigidam propinant; aquæ in cisterna non sunt violentæ, aut damnificantes, sed semper pacificæ, & quietæ consistunt; non ergo Christum, natum hominem de cisterna, utero, inquam, B. V. aquæ fontanæ turbidæ, noxiæ, aut insalubri, sed aquæ cisternæ, semper limpi-

limpidæ, salubri, suavi, ac fapidæ; non aquæ de rivo, variabili, sed aquæ cisternæ semper constanti, ac refrigeranti; non aquæ fluviali rapidæ ac violentæ, sed aquæ cisternæ, semper pacatæ ac miti David comparat, ad indicandum, quàm suavis sit Dominus Christus Mariæ Filius omni homini favens, omnem recreans suis gratiis, erga omnem pacatus, suavis, & mitis, suâ infinitâ misericordiâ: sic docet glossa in citatum caput: *David aquam non bibit, sed sudit; sitiebat enim fontem aeternum, qui non periculis quaritur alienis, sed aliena pericula abluit.*

CONCEPTUS VI.

S. Mater Ecclesia Mariam Virginem *Speculum justitiæ* intitulat; cur speculum? Speculum imaginem, quam edit, & præsentat, semper inverso modo præsentat; nimirum mutatur manus dextera in sinistram. DEI manum dexteram dico olim fuisse manum justitiæ divinæ, graviter punientem, & castigantem; manus sinistra fuit misericordiæ, gratiæ, & benignitatis; citò & festinanter, dexterè punivit olim Deus, misericordiæ dona, tardè ac parcè, sinistra quasi manu distribuit; In speculo, B. Virgine, ecce inversa est natura divina, jam sinistra utitur pro dexterâ; citus, festinans est ad misericordiam, tardus & parcus ad puniendum. Misericordia obtinet dexteram, sinistram verò justitiæ; magis clemens est & misericors, quàm strictus & severus erga nos peccatores. In visu demonstratum est Joanni Apoc. cap. 1. *Vidit is, similem filio hominis, & habebat in dexterâ suâ stellas 7. & de ore ejus gladius utrâque parte acutus exhibat.* Mirabilis visio! stellas fert in manu dextera, & gladium in ore; quid per gladium, quid per stellas intelligendum est? non erravero per stellas divinam misericordiam significari, stellæ enim in bonum terræ creatæ sunt: gladius justitiæ est symbolum; Christus ergo apparuit Joanni, in manu

Pars II,

(Gg)

suâ

suâ dexterâ stellas, misericordiam deportans, ut significaret: ex quo homo factus, quàm promptus, facilis sit ad communicandos suos cœlestes favores, & gratias; econtra gladium gestat ore, ut indicaret: quàm ei sit arduum ac difficile punire mortales, ut arduum ac difficile est, ore gladium ferendo, vibrare, & ferire. Ita concludit Conceptum hunc doctissimus Hai in Apocal. *Christus in dexterâ manu tenebat stellas, & non gladium, ut indicaret se totum esse in offerendis muneribus & gratiis, parcissimum autem in inferendis suppliciis.*

CONCEPTUS VII.

Quæstio est inter Doctores, ex quâ parte corporis B. Virginis, corpus Christi formatum sit, an ex capite, uberibus, vel ex latere ejus? Salmeron tom. 3. cap. 9. uti & Abulensis in caput 11. Levitici, volunt ex recentissimis sanguinis guttulis, quibus rectè tunc, ut Angelus Mariam salutaverat, cor B. Virginis obrutum erat, corpus Christi formatum fuisse; judicium hoc eximium solidant ex eventu, qui ad salutationem Angelicam contigerat; Lucas scribit cap. 1. Mariam ad ingressum & salutationem Angeli turbatam esse, quasi perterritam expavisse, & consternatam hæsisse; *Turbata est in sermone ejus, & cogitabat, qualis esset ista salutatio.* Tradunt nunc naturæ periti, quod ad inopinatam turbationem humanæ mentis, cor aliquot guttulis sanguinis perfundatur, ac obruatur, quæ sanguinis perfusio, ac obrutio, hominem hæsitare facit, & turbatum ostendit, unde Germani proverbium habent; si quem repentè turbatum, perplexum advertunt, solentes dicere: huic aliquid super cor irrepfit: *Turbata est in sermone ejus sancta Maria, cor sacratissimum, ad tam inopinatum nuncium, recentis sanguinis guttulis opertum, & obrutum fuit, quas sacratissimas sanguinis guttas, de corde virgineo S. Spiritus absterfit, & ad opus incarnationis assumpsit, in utero intactæ Virginis corpus JESU Christi formavit.* At cur rectè corpus Christi JESU ex guttis sanguinis

guinis è corde turbatæ Virginis promanantibus, in utero ejus
 efficere voluit? cor, in genere, sedes est amoris, per venas cor-
 dis assurgit amor, benignitas, clementia, misericordia, cor ma-
 gis amorosum, pium, suave, ac misericors non fuit corde
 Beatæ Virginis de guttis sanguinis, è corde Beatæ Virginis
 emanantibus, S. Spiritus ergo formavit corpus JESU, ut
 noscamus, taliter formatum DEI Filium, alium fore non posse,
 quàm *cordialem*, suavem, mitem, clementem, misericordem.
 Sic concludente Bonav. in Psalterio Virg. *Quippè quæ stillavit*
è cordis venulis purissimi sanguinis guttas, ex quibus formaretur
Christus ad misericordiam eximiè propensus. Præclare
 Hugo de S. Victore lib. 1. miscell. 86. *Christus in cælo ex*
Patre sine Matre Deus, Christus in terrâ ex Matre sine Patre
homo, in cælo qualis Pater, talis Filius, in terrâ qualis Mater,
talis Filius; in cælo cum Patre, æternus & immensus, in terrâ
cum Matre incorruptus, & mansuetus.

CONCEPTUS VIII.

Postquam B. Virgo Maria ex castissimis suis visceribus JE-
 SUM in mundum peperisset, rarò JESUM sedentem, communi-
 ter stantem invenio: *Ipse stabat secus stagnum.* Lucæ 5. *stetit*
in loco campestri. cap. 6. *JESUS stetit in medio eorum, &*
dixit: Pax vobis. Lucæ 24. *Medius stetit vestrum.* Joan. 1.
In die autem novissimo magna festivitatis, stabat JESUS, &
clamabat. Joan. 7. *Stetit JESUS in littore, dum Apostoli pi-*
scarentur. Joan. 21. S. Magdalena: *Vidit JESUM stantem,*
& nesciebat, quia JESUS est. Joan. 20. Stephanus: *Vidit*
JESUM stantem à dextris DEI. Act. cap. 7. Christum
 Joannes vidit: *Agnum stantem, tanquam occisum.* Apocalypf.
 5. Cur stat dulcissimus JESUS in terra, & in cælo, quamvis se-
 des à dextris DEI posita sit? Informat nos S. Gregorius ex
 (Gg) 2 hom.

hom. 29. *Sedere judicantis est, stare verò propugnantis, vel adjuvantis.* Homo JESUS stat, in terra, & in cælo, propugnare, adjuvare hominem, misereri mortalium, ex misericordissimis Mariæ visceribus assumpsisse, demonstrans: *Consolatissimè S. Bernardus in spec. lect. 11. Securus jam habet homo accessum ad Deum, ubi mediatorem cause sue Filium habet antea, & ante Filium Matrem, Filius nudato corpore Patri ostendit latus & vulnera, Maria Filio pectus & ubera, non potest ullo modo fieri repulsa, ubi concurrunt, & perorant, tanta charitatis insignia.*

Epilogus.

Hortor ergò omnes cum eodem S. Bernardo Serm. 4. de Assumpt. Virginis: *Ad hunc misericordia cumulum tota sollicitudine miseria nostra recurrat, exaudiet utique Matrem Filius, & Filium Pater.*

Amen.

